

Да ли САД подстичу насиље на северу Косова?

Пише: Џерард Галучи
уторак, 13 јул 2010 19:10

(Transconflict.com, 12.7.2010)

Прећутна и отворена подршка САД једностраном приступу питању севера Косова од стране Приштине, подјарила је ионако нестабилну ситуацију, доприносећи расту тензија и провокацијама које прете избијањем будућих насилних конфронтација сличних демонстрацијама 2. јула.

Недавне изјаве високих америчких званичника у вези са севером Косова и напорима Албанаца да укроте Србе са севера, указују на спремност Вашингтона да прихвати чак и насилан исход. Док Обамина администрација трага за конзензусом Уједињених нација у вези са другим значајним спољнополитичким питањима, чини се да по питању Косова следе једностран приступ који је више карактеристичан за председника Буша.

Скорашње избијање насиља у Митровици потврда је да је ситуација тамо и даље нестабилна. Срби са севера су истрајни у противљењу независности Косова и наметању било каквих институција на северу Косова од стране администрације у Приштини. Упркос притисцима на њих од стране Београда да прихвате присуство ЕУ на северу те да се уздрже од провокативних акција – и без обзира на изражене разлике међу њима – тек мали број Срба на северу сматра да су ЕУ и њене полицијске снаге нешто друго до предводник албанске окупације. Још мање њих је спремно да прихвати било какву везу са приштинским институцијама које они виде као део стратегије која ће их напослетку приморати да напусте своје домове.

Демонстрације организоване 2. јула у знак протеста због отварања канцеларије Министарстава унутрашњих послова и локалне управе од стране Приштине у северној Митровици, окупиле су око 2000 локалних Срба на улицама овог града. Фатални бомбашки напад и инциденти који су уследили, само су појачали тензије дуж 'сеизмичког' расцепа због којег би још увек могао да се протресе цео регион.

Свега неколико дана пре напада од 2. јула, Амбасадор САД у Приштини је обишао Митровицу, где је наводно изнео поприлично изненађујући коментар да највероватнији извор било које терористичке претње на Косову прети са севера насељеног већинским

Да ли САД подстичу насиље на северу Косова?

Пише: Џерард Галучи
уторак, 13 јул 2010 19:10

српским становништвом. (Ако су медијски извештаји на албанском језику погрешно протумачили овај коментар, Амбасада САД се није огласила са захтевом за исправљањем извештаја). Такви коментари од стране високог званичника САД могу се тумачити у околини реке Ибар или као провокативно изазивање за Србе или имплицитно охрабрење свима онима који желе да ударе на српске “терористе”. Да ли је амбасадоров коментар одиграо улогу у изазивању овог сукоба 2. јула?

Током седнице Савета безбедности УН одржане 6. јула, чинило се сасвим јасним из коментара САД да је америчка влада заиста веома вољна да види “решење” косовског питања кроз слом мировних напора и било какве шансе за компромисни споразум остварен путем преговора. Заменик Сталног представника САД у УН је отпочео своје излагање критиковањем позива Србије за сазивањем посебне седнице. Он је изнео да је овај напад просто кривично дело и рекао да је одлука Владе Косова да отвори канцеларију на северу “исправна и одлука на коју Приштина има искључиво право као независна и суверена држава”. Додао је да је отварање канцеларије “део шире стратегије усвојене од стране свих заједница на Косову, као и од стране припадника међународне заједнице са циљем ширења позитивних страна добре, одговорне, легитимне власти на све грађане Косова – укључујући и оне на северу”. Излагање је закључио осудом “сваког насиља и провокативних акција од стране демонстраната” и понављањем стандардних позива САД и ЕУ за решавањем ситуације на северу “јачањем владавине права и заштитом свих заједница које ту живе.”

Површно посматрано, изјаве САД не морају изгледати као проблематичне јер зашто би неко имао било шта против ефикасне управе, закона и реда, и мира? Међутим, у контексту трајних фундаменталних разлика о томе која власт и правни систем су легитимни на Косову, такве изјаве могу само да подстакну Албанце да наставе са даљим провокацијама Срба. Уистину, косовски министар унутрашњих послова је након ових изјава придодao на свој списак наступајућих акција спровођења “владавине права” од стране Приштине на северу и предузимање мера против српских полицајаца на Косову, који још увек добијају “плате и упутства” из Београда. Једностране акције Приштине, посебно због тога што имају подстицај или подршку од међународних спонзора, прете даљим насиљем и даљим одвајањем севера од југа. Покушај наметања потпуне контроле Приштине над полицијским снагама Срба са севера био би један такав корак.

Зашто САД подржавају опасан једностран приступ на Косову, док истовремено раде на развијању међународног консензуса о питањима као што су Иран и Северна Кореја? Вероватно из много различитих разлога:

Да ли САД подстичу насиље на северу Косова?

Пише: Џерард Галучи
уторак, 13 јул 2010 19:10

- Да би се избегло преузимање водеће улоге у другом проблематичном конфликтном подручју, лакше је једноставно бити “подстрекач” напора ЕУ да управља кризом. А то што изгледа да самим напором ЕУ није ништа решено и даље оставља ЕУ, а не САД, да виси на удици.
- Косовски Албанци имају потенцијал да створе много проблема – углавном за Европу, али и за САД – укључујући и могућност да постану уточиште за муслиманске фундаменталисте и међународни организовани криминал, као и за дестабилизацију региона у потрази за “Великом Албанијом”. Лакше је покушати их умирити дајући им подршку за отимање севера.
- Што пре косовски проблем буде “решен” – чак и на штрб косовских Срба – тим пре ће војни допринос САД снагама НАТО на Косову бити редуциран, па чак и окончан.
- Запослени у Европском бироу Стејт департмента (ЕУР) су исти они који су настојали да предупредe споразумно решење 2008. године и опуномоћени су да учине да њихов једностран приступ буде делотворан.

САД су “300 килограма тежак горила” на албанској страни спора око статуса Косова. Ако САД цинично подрже покушај Приштине да предупреди предстојећу одлуку Међународног суда правде изазивањем сукоба и насиља на северу, Албанци више неће слушати никога другог, нити ће их неко други моћи обуздати. САД подржавају сваки потез који су власти у Приштини направиле како би приморале косовске Србе са југа да прихвате своје место у новом поретку, укључујући искључивања струје и телефонских веза и директне видове застрашивања. Чини се да су сада спремни да учине то исто и са севером. Међутим, у овом случају то је играње ватром. Можда Американце заправо и није брига јер овога пута они нису ти који ће се опећи? Али то би могло бити само пуко прижељкивање са њихове стране.

Gerard Gallucci је бивши амерички дипломата и представник мировних снага УН у Анголи, Јужној Африци и Судану, бивши директор Интерамеричких послова Националног савета за безбедност. Служио је као Регионални представник УН у Косовској Митровици, од јула 2005. до октобра 2008.